

024 Informatiebrief

Zaaknummer:	Z/ 23/080137
Documentnummer:	392406
Datum:	Dinsdag 16 april 2024 Verzonden 17 april 2024
Onderwerp:	Managementrapportage Werk & Inkomen, Minimabeleid en Schuldhulpverlening 2023 (tweede helft)
Portefeuillehouder:	Wethouder De Bruijn
Bijlage(n):	1: Managementrapportage Werk & Inkomen, Minimabeleid en Schuldhulpverlening 2023 (tweede helft)

Geachte Raad,

Met het aanbieden van deze Managementrapportage (Marap) informeren we u over ontwikkelingen op het terrein van Werk & Inkomen, Minimaregelingen en Schuldhulpverlening in de gemeente Voorschoten over de tweede helft van 2023.

Aanleiding

In de samenwerkingsovereenkomst werk en inkomen Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar is opgenomen dat het college over de voortgang van de geleverde prestaties en kosten wordt geïnformeerd via een Marap welke twee keer per jaar wordt opgeleverd. Daarnaast gaat het college regelmatig in gesprek met Leidschendam-Voorburg over de naleving van de samenwerkingsovereenkomst, waarin de verwachtingen, resultaten en verbeterpunten van beide partijen worden besproken.

Algemene ontwikkelingen

Het eerste halfjaar van 2023 wordt gekenmerkt door enige economische onzekerheid waardoor bedrijven aarzelen te investeren en innoveren. De daardoor ontstaande economische krimp is in de tweede helft van 2023 weer hersteld. De uiteindelijke groei over 2023 is 0,1%.

Het aantal vacatures is in 2023 licht afgenomen. De personeelskrapte is echter in de meeste sectoren nog onveranderd hoog. Door de blijvende personeelskrapte sluiten de talenten en skills van de werkzoekenden steeds minder goed aan op de wensen en eisen van de werkgevers. De flinke daling van het aantal mensen met een bijstandsuitkering in de afgelopen twee jaar heeft zich niet kunnen voortzetten in 2023. Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering in de gemeente Voorschoten is evenals de landelijke trend licht gestegen. Op 1 januari 2023 (279), 1 juli 2023 (291) en op 1 december 2023 (296).

Gemeente Voorschoten

Minimabeleid & Schuldhulpverlening

Het gebruik van de Minimaregelingen is in 2022 (570) behoorlijk gestegen ten opzichte van 2021 (513), met een toename van ongeveer 11%. In 2023 is de stijging gestabiliseerd, maar blijft het gebruik significant hoger dan 2021. In totaal zijn er 566 minimaregelingen toegekend. In 2024 wordt het nieuwe Minimabeleid geïmplementeerd. Een belangrijk speerpunt van het beleid is het vergroten van de bekendheid en het gebruik van de regelingen onder de doelgroep.

Op 1 juli 2023 trad de verkorting van de termijn voor zowel de wettelijke (Wsnp) als de minnelijke schuldsanering (Msnp) in werking, zoals vastgelegd in de nieuwe wetgeving (Faillissementswet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening). Daarmee is de termijn van een schuldhulpverleningstraject ingekort van 36 naar 18 maanden. Deze verandering heeft als doel om snellere en effectievere ondersteuning te bieden aan mensen die te maken hebben met financiële moeilijkheden, waardoor zij eerder een stabiele financiële situatie bereiken.

Toekomstige ontwikkelingen

In 2023 zijn het nieuwe Re-integratie en Participatiebeleid (RP-beleid) en de Re-integratie en Participatieverordening vastgesteld. Deze beleidsmaatregelen worden in 2024 doorgevoerd. De aanpassingen zijn gebaseerd op de huidige wettelijke kaders, waaronder de wet 'Breed Offensief' en tevens ter voorbereiding op de 'Participatiewet in Balans'. Het hoofddoel van deze veranderingen is het stimuleren van arbeidsinschakeling van mensen met een (arbeids)beperking. Dit gaat hand in hand met de doelstellingen van het RP-beleid: (1) beperking van (her)instroom in de uitkering; (2) duurzame uitstroom van de re-integratiegroep richting werk of studie; en (3) doorstroom van de participatiegroep. Deze ontwikkelingen zijn regionaal afgestemd, zodat werkgevers zich niet beperken tot de grenzen van de gemeenten en vergroot daarmee ook het perspectief op werk voor mensen met een bijstandsuitkering.

In de arbeidsmarktregio Zuid Holland Centraal wordt verder gewerkt aan het oprichten en inrichten van een Regionaal Werkcentrum (RWC) waarin de diensten van de samenwerkende partners (gemeenten, UWV, onderwijsinstellingen en werkgevers en werknemers) integraal en laagdrempelig worden aangeboden. De betrokken partijen zijn met elkaar in overleg om afspraken te maken hoe het RWC wordt vormgegeven.

Verbeterde evaluatie door samenvoeging van rapportages

Deze managementrapportage zal de laatste zijn in zijn huidige vorm. In de toekomstige rapportages zullen de Marap en de Monitor Inburgering en Schuldhulpverlening worden samengevoegd. Hierdoor zal de rapportage voortaan jaarlijks worden verstrekt, in plaats van tweemaal per jaar. Deze aanpassing is bedoeld om een meer consistente en vergelijkbare

benadering van de jaren mogelijk te maken, waardoor er een beter evaluatieproces ontstaat. De samenvoeging vormt een stap in de doorontwikkeling van de Monitor, met als doel een verbeterde aansluiting op de beleidsdoelstellingen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

E.A. van Watingen,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerding,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

Managementrapportage (Tweede helft) 2023

Werk & Inkomen inclusief Minimaregelingen en Schuldhulpverlening

Gemeente Voorschoten

16 april 2024

Index

Samenvatting	2
Algemene trends (landelijke) arbeidsmarkt	3
Ontwikkelingen op de regionale arbeidsmarkt	4
Algemene ontwikkeling van het gemeentelijk uitkeringsbestand.....	5
Algemene kenmerken uitkeringsbestand	7
Minimaregelingen	9
Schuldhelpverlening	9
BUIG-budget	10

Samenvatting

In de voorliggende managementrapportage (hierna Marap) worden de ontwikkelingen van het gemeentelijke Re-integratie en Participatiebeleid, Minimaregelingen en Schuldhulpverlening over de tweede helft van 2023 gepresenteerd.

In de tweede helft van 2023 is het aantal mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Voorschoten licht gestegen na een periode van sterke daling. Omdat de kansrijke cliënten veelal zijn uitgestroomd, vraagt de bemiddeling van de huidige bijstandspopulatie om een intensievere begeleiding.

Leeswijzer

In de meeste grafieken en tabellen in deze Marap is een vergelijking gemaakt tussen het jaar 2023 en de jaren 2022 en 2021. Op deze manier kunnen we trends en ontwikkelingen inzichtelijk maken.

De opbouw van de Marap is onveranderd. In de hoofdstukken 1 en 2 wordt kort ingegaan op algemene trends op de arbeidsmarkt alsmede op recente regionale ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 worden vervolgens actuele ontwikkelingen van het gemeentelijke uitkeringsbestand gepresenteerd waarna in hoofdstuk 4 kenmerken van het uitkeringsbestand in beeld worden gebracht. De hoofdstukken 5 en 6 zijn gereserveerd voor ontwikkelingen omtrent de minimaregelingen en schuldhulpverlening. Ten slotte in hoofdstuk 7 reflecteren we op de budgetten.

1 Algemene trends (landelijke) arbeidsmarkt

De Nederlandse economie is in 2023 met 0,1% gegroeid. Dat was een stuk minder dan in 2021 en 2022, toen de economie met een groei van respectievelijk 6,2% en 4,3% sterk herstelde van de coronapandemie in 2020. De Nederlandse economie kon in 2022 groeien door de inhaalslag na de coronapandemie, zelfs in combinatie met een recordhoogte van de inflatie 11,6%. In 2023 kon deze stijging niet meer worden gerealiseerd. Dit levert een bescheiden groei van 0,1% op met een nog steeds relatief hoge inflatie van 4,1%.

De Nederlandse Bank geeft voor de afkoeling van de economie in 2023 als belangrijkste oorzaken; de terugval van de wereldhandel en het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. Dat beleid is nodig om de hoge inflatie te bestrijden. De economie kan groeien doordat er meer wordt gewerkt en/of doordat werkenden productiever zijn geworden. In 2023 was de groei van de economie toe te schrijven aan een stijging van de werkgelegenheid en de daling van de inflatie.

1.2 Economie

Nadat de Nederlandse economie in de eerste helft van 2023 was gekrompen, is deze in de tweede helft weer gegroeid. De uiteindelijke groei over 2023 was 0,1%.

De bedrijfstak overheid, onderwijs en zorg (vooral overheid en zorg) en de zakelijke dienstverlening droegen van alle bedrijfstakken het meest bij aan de groei van de economie in 2023. Deze bedrijfstakken groeiden weliswaar niet het hardst, maar drukten vanwege hun omvang een grote stempel op de economische ontwikkeling.

In het vierde kwartaal van 2023 neemt zowel het aantal werklozen^[1] (-6.000) als het aantal vacatures (-5.000) af. Hierdoor blijft de arbeidsmarkt eind 2023 net zo gespannen als in de andere kwartalen. Tegenover elke 100 werklozen staan opnieuw 114 vacatures.^[2] Dit is het negende achtereenvolgende kwartaal waarin er meer vacatures zijn dan werklozen.

1.3 Werkloosheid

De werkloosheid veranderde vorig jaar weinig. In december was 3,6% van de beroepsbevolking werkloos en dat was gelijk aan het gemiddelde over 2023. Het aantal werklozen nam in de laatste drie maanden van het jaar licht af met gemiddeld 3.000 per maand, tot 361.000 personen in december. In dezelfde periode kwamen er gemiddeld per maand 25.000 mensen bij met betaald werk. Dit betekent dat er meer mensen zonder werk bleven die een bijstandsuitkering hebben, en minder mensen met een werkloosheidsuitkering zijn ingestroomd.

Het aantal mensen met een bijstandsuitkering daalt al een aantal jaar achter elkaar. Dit jaar is het voor het eerst weer iets toegenomen ten opzichte van vorig jaar. De ontwikkeling van het aantal mensen met een bijstandsuitkering wordt bepaald door het saldo van instroom en uitstroom. In 2023, behalve in het vierde kwartaal, stroomden meer mensen de uitkering uit dan er in.

^[1] Hieronder worden alle werklozen verstaan met of zonder een vorm van uitkering; werkloosheidsuitkering, bijstand, WIA, etc.

^[2] Bron: CBS

Eind 2023 ontvingen ca 461.000 mensen een algemene bijstandsuitkering in Nederland. Dat zijn er iets meer (ca 5.000) dan een jaar eerder op hetzelfde moment. Het aantal jongeren tot 27 jaar met een bijstandsuitkering is gestegen tot bijna 38.000 (ten opzichte van 34.500 vorig jaar).

Het aantal langdurig werklozen, dat wil zeggen twaalf maanden of langer, is dit jaar afgenomen van 66.000 eind 2022 naar 50.000 eind 2023. De groep werklozen (waaronder o.a. ook WW-ers) is groter dan alleen de groep mensen met een bijstandsuitkering.

2 Ontwikkelingen op de regionale arbeidsmarkt

De samenwerkende partners in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (ZHC) hebben op 7 september 2023 de intentieverklaring getekend voor het op- en inrichten van een Regionaal Werkcentrum (RWC). Met als doel één centraal loket om werkzoekenden, werkenden en werkgevers van dienst te zijn. De betrokken partijen zijn met elkaar in overleg om afspraken te maken hoe het RWC wordt vormgegeven.

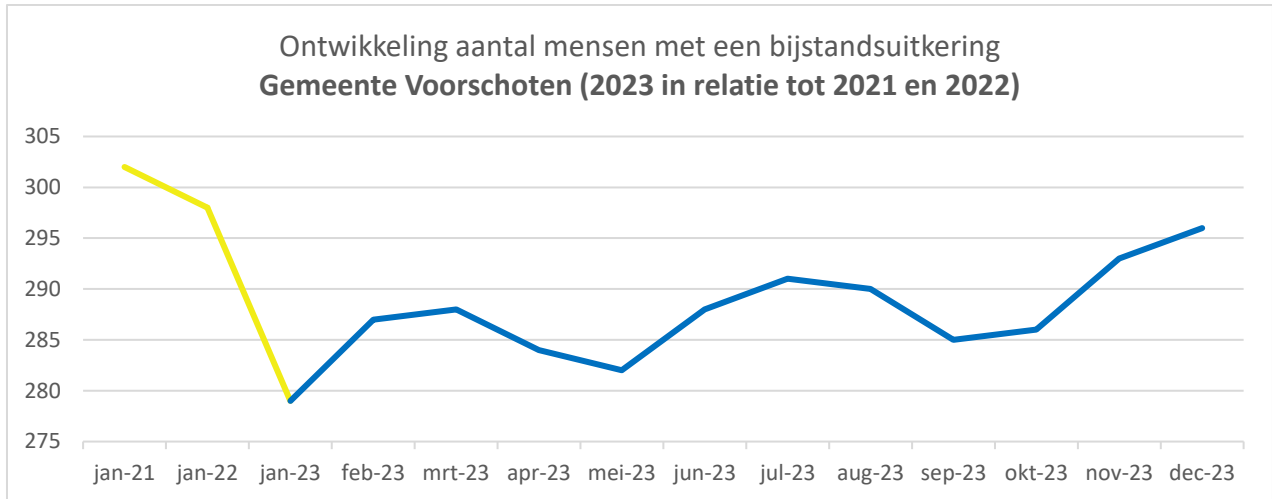
Het UWV voorziet een stagnatie in de economie, waarbij de voorspelde economische groei voor 2024 naar beneden wordt bijgesteld. Volgens hun prognose zal de banengroei in 2024 aanzienlijk afnemen tot slechts 0,4%. Nog steeds zijn er voor veel beroepen in verschillende richtingen personeelstekorten, die de komende jaren blijven aanhouden. Dit komt met name door vergrijzing en mismatch. Ondanks deze krapte zijn er mensen die de weg naar de arbeidsmarkt niet kunnen vinden. Zij ervaren verschillende belemmeringen waardoor het voor hen soms moeilijk is om werk te vinden of houden.

Door verschillende oorzaken kan het – ondanks de krappe arbeidsmarkt – voor mensen lastig zijn om (meer) te werken, terwijl zij dat wel willen. Bijvoorbeeld vanwege een aandoening, ziekte of handicap. Ook hebben ze niet altijd de vaardigheden waar werkgevers om vragen. Bijvoorbeeld omdat ze moeite hebben met lezen en/of schrijven, of belangrijke digitale vaardigheden missen die nodig zijn op de werkvloer. Sommige mensen verwachten dat zij er financieel niet of weinig op vooruit gaan als ze (meer) gaan werken. Bijvoorbeeld door verlies van toeslagen of andere ondersteuningsregelingen. Samenwerking tussen de partners op de arbeidsmarktregio is essentieel, om het beschikbare aanbod duurzaam aan het werk te krijgen.

3 Algemene ontwikkeling van het gemeentelijk uitkeringsbestand

Nadat het aantal mensen met een bijstandsuitkering lange tijd is gedaald, zien we dat dit aantal in de tweede helft van 2023 is gestegen. Het aantal mensen (huishoudens) dat eind 2023 een bijstandsuitkering ontving in Voorschoten bedraagt 296, begin 2023 was dit aantal 279.

Grafiek 1 Ontwikkeling uitkeringsbestand gemeente Voorschoten 2023

De trend komt overeen met de landelijke cijfers. Daar zien we ook een lichte stijging van het aantal bijstandsuitkeringen.

Tabel 1 Landelijke ontwikkeling aantal mensen met een bijstandsuitkering tweede helft 2023¹

Juli	391.000
Augustus	390.000
September	390.000
Oktober	390.000
November	391.000
December	392.000

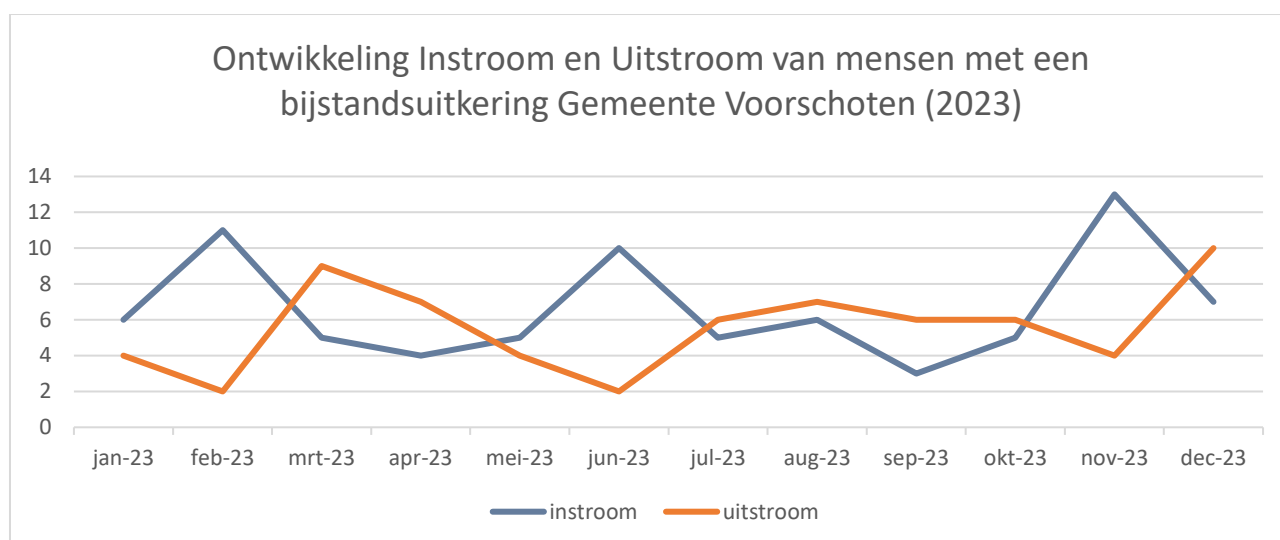
3.1 In- en uitstroombewegingen

De algemene ontwikkeling van het uitkeringsbestand is het saldo van (maandelijke) in- en uitstroombewegingen. In grafiek 2 zien we dat in het tweede halfjaar van 2023 meer bijstandsuitkeringen zijn beëindigd dan toegekend, behalve in de maand november. Toen was er een piek in het aantal toegekende bijstandsuitkeringen (13). Deze piek is opgevolgd door een piek in uitstroom in december (10).

Het aantal nieuw toegekende bijstandsuitkeringen per maand schommelt tussen 3 (in september) en 13 (in november). Met betrekking tot het aantal beëindigingen schommelt het aantal tussen 4 (in november) en 10 (in december).

¹ Bron: CBS

Grafiek 2 Ontwikkeling in- en uitstroom gemeente Voorschoten 2023

3.2 Indeling van het uitkeringsbestand op basis van afstand tot de arbeidsmarkt

De indeling van het uitkeringsbestand in 'afstand tot de arbeidsmarkt' volgt uit de eerste gesprekken die gevoerd worden met mensen die een bijstandsuitkering aanvragen. De consultant werkt onderzoekt welke inspanningen binnen welke periode nodig zijn om iemand (terug) te begeleiden naar een plaats op de arbeidsmarkt. Het categoriseren van het uitkeringsbestand dient hierbij als hulpmiddel; onder andere om de juiste begeleiding in te kunnen zetten (zie tabel 2).

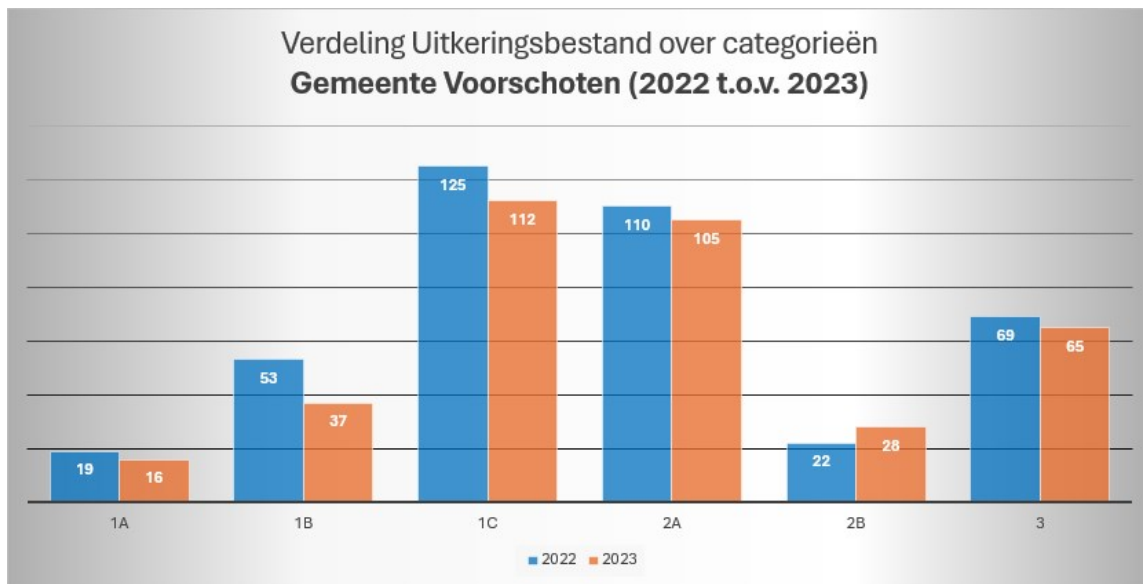
Tabel 2: Categorisering op basis van afstand tot de arbeidsmarkt

Unit Re-integratie	
Categorie 1A:	bemiddelbaar binnen 0-3 maanden
Categorie 1B:	bemiddelbaar binnen 4-12 maanden
Categorie 1C:	bemiddelbaar binnen 12-24 maanden
Unit Participatie	
Categorie 2A:	bemiddelbaar binnen 24-48 maanden
Categorie 2B:	bemiddelbaar binnen 24-48 maanden (i.v.m. Banenafpraak en Beschut Werk)
Categorie 3:	bemiddelbaar binnen 48 maanden of langer

In 2023 is het aantal mensen dat een uitkering ontvangt over bijna alle categorieën gedaald, met uitzondering van 2B. Deze dalingen zijn te verklaren door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. Mensen die kunnen werken, stromen vrij snel weer uit.

De meeste mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Voorschoten (bijna twee derde van het totale bestand) zijn ingedeeld in de categorieën 1C en 2A (zie grafiek 3). Tussen deze twee categorieën vinden in de regel ook de overdrachten van participatie naar re-integratie (en andersom) plaats. Deze mensen hebben een langere afstand tot de arbeidsmarkt. Zij hebben een intensievere begeleiding nodig om (weer) aan de slag te gaan.

Grafiek 3 Verdeling uitkeringsbestand over categorieën

4. Algemene kenmerken uitkeringsbestand

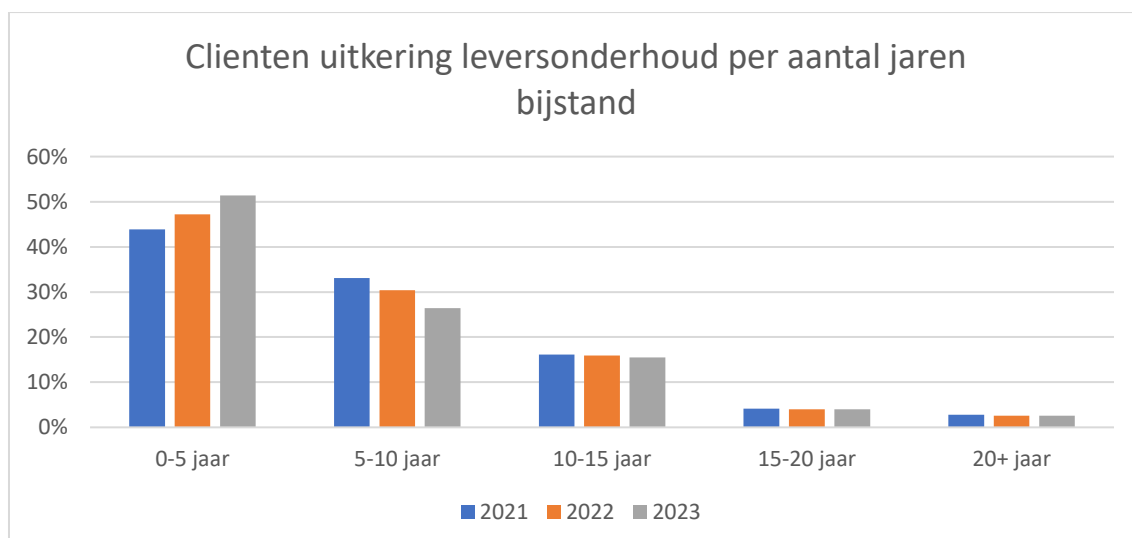
De samenstelling van het gemeentelijke uitkeringsbestand vertoont verschillen o.a. met betrekking tot uitkeringsduur, leeftijd en woonsituatie. Het betreft relevante informatie om beleidskeuzes en uitvoering passend hierop af te stemmen.

4.1 Duur bijstandsuitkering

Het aandeel mensen dat tot 5 jaar een bijstandsuitkering ontvangt is de afgelopen jaren gestegen (van 44% in 2021 naar 51% in 2023). Het aandeel mensen, die 5-10 jaar bijstand ontvangt, is daarentegen juist gedaald van 33.1% in 2021 naar 26.4% in 2023. Zo'n 7% van de mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Voorschoten ontvangt deze uitkering al 15 jaar of langer. Dit aandeel is de afgelopen jaren stabiel.

Voor het eerst verblijven meer dan de helft van alle mensen korter dan 5 jaar in de uitkering (zie grafiek 4).

Grafiek 4 Verdeling uitkeringsduur

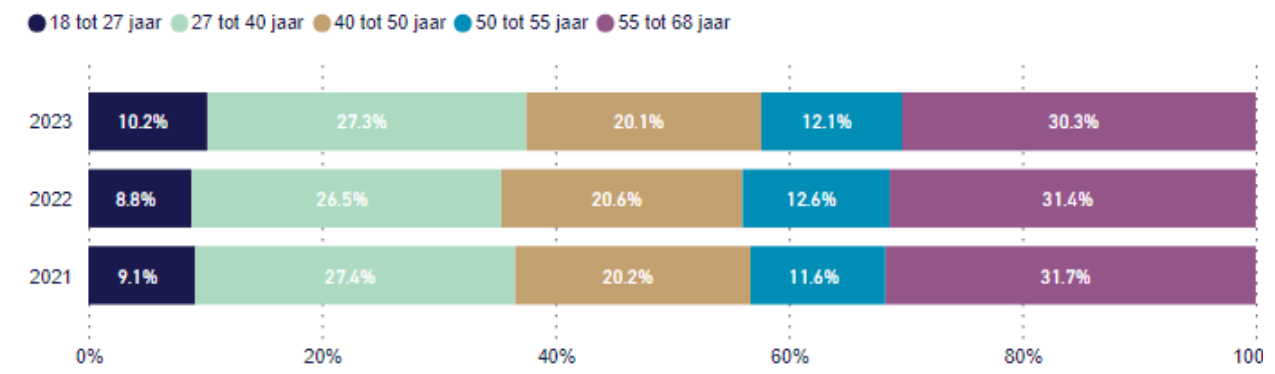
4.2 Verdeling uitkeringsbestand in leeftijdsgroepen

Over het algemeen zien we dat de verdeling van leeftijdscategorieën constant blijft over de afgelopen jaren. Er zijn geen significante verschuivingen zichtbaar. Wel is zichtbaar dat het aandeel jongeren (18-27 jaar) met een bijstandsuitkering in de gemeente Voorschoten licht is gestegen. Dit is in lijn met de landelijke ontwikkeling. In 2023 is het aantal bijstandsuitkeringen relatief het sterkste toegenomen bij de jongeren onder 27 jaar. Echter vormen zij nog steeds de kleinste doelgroep, die een bijstandsuitkering ontvangt.

Het aandeel ouderen is licht gedaald. Zij blijven wel de grootste doelgroep die een bijstandsuitkering ontvangt. Dit is ook de situatie op landelijk niveau.

Grafiek 5 Leeftijdsgroepen van mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Voorschoten

Clënten uitkering levensonderhoud per leeftijdsgroep

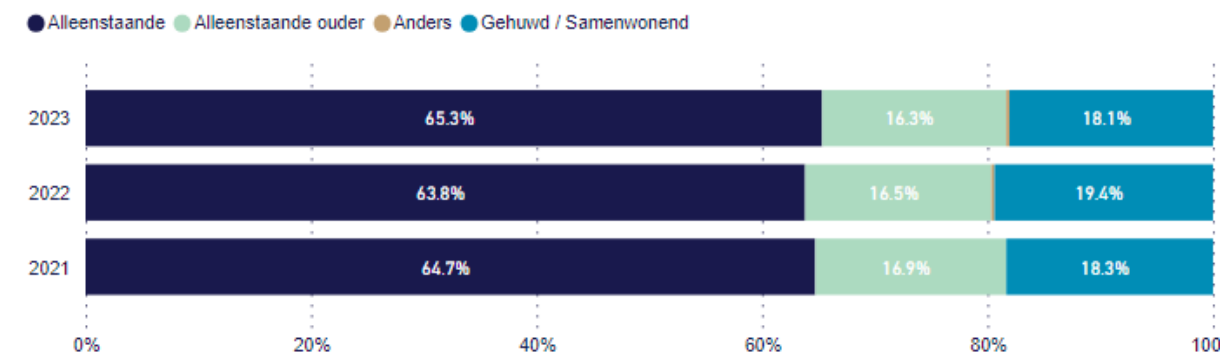

4.3 Samenstelling van huishoudens die een bijstandsuitkering ontvangen

De groep alleenstaanden vormen traditioneel de grootste groep van alle mensen met een bijstandsuitkering. Dat geldt zowel op landelijk als gemeentelijk niveau. In 2023 gaat het in de gemeente Voorschoten om twee derde van het totale bestand (zie grafiek 6). In de categorieën zijn geen significante verschuivingen zichtbaar.

Grafiek 6 Verhouding samenstelling huishouden van mensen in de bijstand in de gemeente Voorschoten

Clënten uitkering levensonderhoud per leefvorm

5 Minimaregelingen

In 2022 is een toename zichtbaar in het aantal toegekende voorzieningen in het kader van het gemeentelijk Minimabeleid. Dit kan worden verklaard door de toenemende financiële druk op huishoudens in een financieel kwetsbare positie. In 2023 is het aantal toekenningen gestabiliseerd.

Tabel 3 Aantal toegekende voorzieningen minimabeleid per huishouden Gemeente Voorschoten

	2021	2022	2023
Regeling maatschappelijke participatie	206	203	186
Computerregeling	9	8	14
Tabletregeling	7	7	7
Individuele inkomenstoelage	112	170	186
Internetkosten	55	48	48
Bewindvoering	38	47	46
School sport en cultuurkosten basisonderwijs (SSC)	52	46	51
School, sport en cultuurkosten voortgezet onderwijs	34	41	28
Totaal	513	570	566

In 2023 zijn er vooral stijgingen zichtbaar in het aantal toekenningen in de computerregeling en de regeling individuele inkomenstoelage. De regeling voor maatschappelijke participatie en de vergoeding voor kosten in het voortgezet onderwijs zijn in 2023 iets afgenomen.

6 Schuldhulpverlening

Op 1 juli 2023 trad de verkorting van de termijn voor zowel de wettelijke (Wsnv) als de minnelijke schuldsanering (Msnv) in werking, zoals vastgelegd in de nieuwe wetgeving (Faillissementswet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening). Daarmee is de termijn van een schuldhulpverleningstraject ingekort van 36 naar 18 maanden.

Deze verandering heeft als doel om snellere en effectievere ondersteuning te bieden aan mensen die te maken hebben met financiële moeilijkheden, waardoor zij eerder een stabiele financiële situatie bereiken.

In de gemeente Voorschoten is het aantal nieuwe aanmeldingen schuldhulpverlening - na een opvallende dip in 2022 - weer gestegen. In 2022 hebben vijftien huishoudens zich aangemeld voor het schuldhulpverleningstraject, tegenover twintig huishoudens in 2023.

Tabel 4 Aantal nieuwe aanmeldingen Schuldhulpverlening Gemeente Voorschoten

	2022	2023
Januari	2	2
Februari	0	5
Maart	0	0
April	1	0
Mei	0	1
Juni	0	0
Juli	0	0
Augustus	1	4
September	1	2
Oktober	3	3
November	5	2
December	2	1
Totaal	15	20

7 BUIG-budget

Het saldo van de baten en lasten van de BUIG bedroeg in 2023 € 175.000 nadelig. Omdat er in de begroting naast de rijksbijdrage en de lasten voor uitkeringen en de loonkostensubsidie met nog meer posten wordt gewerkt, wijkt het saldo in de begroting hiervan af. Daarnaast was er in de begroting al rekening gehouden met een tekort op de BUIG. Per saldo is er in de jaarrekening 2023 (ten opzichte van de begroting) dan ook sprake van een voordeel van € 166.000.